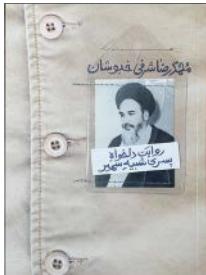

چند اثر داستانی که در آنها تصویر امام خمینی (ره) پررنگ است را مرور کردہ ایم

قصه مرد پت شکن

روایت دلخواه پسری شبیه سمیر

قصه از آنجایی شروع می‌شود که پسری شبیه سمیر عکس امام خمینی (ره) را روی لباسش به جای سنجاق کردن می‌دوزد. او که شیفتنه و دلباخته امام است در جبهه‌ها حضور پیدا کرده ولی دریکی از عملیات‌ها وقتی مجرح می‌شود و چشم باز می‌کند خود را در خانه‌ای در عراق می‌بیند. ماجراهای کتاب زیاد است، ولی او پس از مرگش در وادی السلام نجف پای را پوشیده افرادی مختلف می‌نشینند تا از کسی که دوست دارد بشنوند. محمدرضا شرفی خبوشان در این رمان افراد مختلف را گرد هم آورده تا پازلی را شکل دهد که خروجی آن روایتی است دلخواه پسری شبیه سمیر که به جای سنجاق کردن عکس امام روحی جیب پیاره نهاده است. این کتاب روایتی از مواجهه پسری شبیه سمیر با افراد گوناگون است که هر کدام ساعتی با مدت طولانی امام را دیده بودند و حالا وادی السلام و انتظار افراد در برخ پس از مرگ موقعيت خوبی است. تا روایت آنها به گوش سمیر بررسد و خواننده نیز آن روایت‌ها را بخواند.

سال‌های ابری

شاید باورکردنی نباشد ولی علی اشرف درویشیان در این رمان دوجلدی و بیش از هزار صفحه‌ای دریخشناسی از کتابش آنچه که راوی داستان با تصویری تازه روبرو می‌شود و باره او سوال می‌کند و می‌گویند اورهی و پیشوای مردم در پانزده خرداد است. درویشیان با وجود داشتن گرایش‌های چپ اما تصویری از امام خمینی (ره) از آن‌هایی است که در نوع خود جالب است. او از زبان راوی امام را با صورتی نواری و پیشانی بلند توصیف می‌کند و حتی به نقل از شخصیت‌های دیگر کراماتی برای امام بیان می‌کند که در نوع خود جالب است. همچنین از دعای لفظی بین امام و شاه نیز سخن می‌گوید که در سند داشتن آن تردید وجود دارد، ولی نشان می‌دهد که عموم جامعه تا چه اندازه نسبت به شخصیت امام گرایش داشتند و به اطلاعات جزئی درباره او اشراف داشتند.

پدر پسر روح...

ابراهیم حسن بیگی با استفاده از سبک نامه‌نگاری تلاش کرده از خلال روایت تاریخ به شخصیت امام خمینی (ره) پیروزی. این کتاب نامه‌های مادر به پسرش است که در آن به فعالیت‌های پدر پسر در مسیر پیروزی انقلاب اشاره می‌کند. تصویر امام خمینی (ره) در این اثر هرچند نه کامل ولی در روایت داستانی دیده می‌شود و تصویری از سیره شخصی امام را در رمان حسین بیگی می‌توان به نظره نشست.

﴿ امام خمینی (ره) برجسته‌ترین شخصیت تاریخ معاصر است. شخصیتی که بزرگ‌ترین رویداد یکصد سال اخیر به وجود او وابسته است و به همین دلیل نمی‌توان حتی او را انکار کرد. شخصیتی که بسیاری از اتفاقات نیم قرن اخیر به امنتهای شود و در صد سال اخیر شخصیتی به اثرگذاری او نمی‌توان سراغ گرفت. با این حال مادر آثار داستانی و حتی آثار تصویری با قالب داستانی کمتر تصویر دقیقی از ایشان دیده ایم. به عبارتی در آثار داستانی ما حضور امام را نداریم و نمی‌توانیم در آنها دنبال امام بگردیم. شاید این ماجرا به خاطر ضعف مادر تاریخ‌نگاری باشد، ولی به هر صورت شاید اگر خیلی اهل خوشنده و پیگیری آثار داستانی نباشیم نتوانیم آثاری را نام ببریم که در آنها تصویری از امام خمینی (ره) وجود دارد. هرچند کسانی که این آثار را به صورت جدی دنبال می‌کنند هم شاید نتوانند آثار زیادی نام ببرند چون در موضوع امام خمینی (ره) دستمنان خالی است و آثار زیادی نداریم. گرچه به قول جناب حافظ «به آب ورنگ و خط و خال چه حاجت روی زیبا» ولی به هر صورت این حقیقتی است انکار ناپذیر که داستان یکی از قالب‌های جدی و ماندگار در تاریخ است که می‌توان به کمک آن یک اندیشه و مرام را به مخاطب تفهم و منتقل کرد، ولی می‌بینیم که در ارتباط با امام خمینی (ره) قفسه این آثار باتنکی خاصی روبروست که یا به خاطر کاری نویسندهان و نهادهای فرهنگی است یا نداشتن اطلاعات تاریخی. این ماجرا زمانی که در حوزه کودک و نوجوان دنبال کتاب می‌گردیم بیشتر به چشم می‌آید. گروهی که با آثار داستانی بهتر و بیشتر ارتباط برقرار می‌کنند، ولی قفسه مربوط به این گروه سنی نیز خالی از سکنه است. در این گزارش سعی شده بر چند کتاب که در آنها خطی از فکر و یا حرکت امام خمینی دیده می‌شود مروری داشته باشیم.

یونس فردوس
روزنامه‌نگار

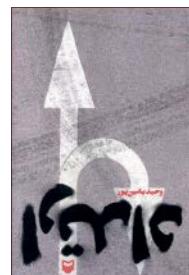
ارمیا

این رمان اولین اثر رضا امیرخانی است. روایت یک رزمنده را در این کتاب می‌خوانیم که اختلاف میان فضای شهر و جبهه رانتوانسته هضم کند و به همین خاطر فتاها یاش گاهی عجیب می‌شود. و حتی ترجیح می‌دهد شهر را ترک کند و به دل جنگ بزند. این رمان با وجود این که اولین قصه امیرخانی است، ولی یکی از کتاب‌های متفاوت در حوزه جنگ است. در این کتاب تصویری که امیرخانی با روایتش از مراسم تشییع پیکر امام خمینی (ره) بازسازی می‌کند در هیچ اثر داستانی دیگری دیده نمی‌شود. از دحام جمعیت و خیل شیفتگان رهبر آزادگان جهان همه در کنار هم تصویری به یاد ماندنی را رقم زده که کارکرد آن از بسیاری از مستندات‌های تصویری بالاتر است و خواننده‌ای که آن روزها را ندیده با این بخش از روایت به طور کامل در ماجرا دستان قرار می‌گیرد.

ارتداد

تصویری که در این رمان از امام خمینی (ره) توسط وحید یامین پور به خواننده نشان داده شده تصویری شوکه‌کننده است. نسبتاً اغلب آنها که خوانده‌اند باورشان نمی‌شود و تصور می‌کنند راوی قصه خواب می‌بیند و به زودی از خواب بیدار می‌شود تا این کابوس به پایان برسد، ولی وقتی تا انتهای کتاب می‌رود متوجه می‌شود خبری از کابوس نیست و همه چیز در بیداری اتفاق افتاده است. هرچند وقتی کتاب را می‌بندد با خودش می‌گوید آخیش! خوب شد داشتم قصه می‌خواندم. امام خمینی (ره) در رمان یامین پور شب پیش از پیروزی انقلاب به دست عوامل پهلوی کشته می‌شود و انقلاب هیچ وقت پیروز نمی‌شود. این تصویری هرچند نسبتی با واقعیت ندارد، اما تلنگرهای اساسی به مخاطب می‌زند و موجب می‌شود تصویر امام در ذهن خواننده ثبت شود.

موهای تو خانه ماهی‌هاست

بسیاری قیام پانزده خرداد را سرآغاز سقوط حکومت پهلوی و پیروزی انقلاب اسلامی دانسته‌اند. محمد رضا شرفی خبوشان در این رمان که مخاطب اصلی آن نوجوان‌ها هستند، قصه روز پانزده خرداد در رامین و کشتار مردم کفن پوش این شهر را برای خواننده‌اش بازگو کرده است. راوی پسرکی نوجوان است که اتفاقات از زاویه دید او بازگو می‌شود و خواننده‌ای پا به پای او حرکت می‌کند. پیوند میان قیام پانزده خرداد و عاشورای سال شصت و یک هجری در این داستان با حضور یک شخصیت دیگر اتفاق می‌افتد. خبوشان در این رمان تصویری از امام که مردم را به طغیان واداشته نشان می‌دهد تا در برابر فساد پهلوی ایستادگی کند و برای ارزش‌های اسلامی کوتاه نیایند.

